

ELIAS & AGNES VÅHLUND

HANDBOK FÖR SUPERHJÄLTAR

Lärrarhandledning

Vargen kommer

Författare: Elias Våhlund

Illustratör: Agnes Våhlund

I serien ingår:

Bok 1: Handboken

Bok 2: Röda masken

Bok 3: Ensam

Bok 4: Vargen kommer

Rekommenderas för åk 1–3

En handledning av Malin Wedsberg

DEL 4: VARGEN KOMMER

rabén&sjögren

Introduktion

Den här handledningen innehåller övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin läsförståelse, och därmed sin läslust, genom att arbeta med ordförståelse, träna på att använda läsförståelsestrategier och att göra textkopplingar. ”Handbok för superhjältar” passar också utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i värdegrundsarbete. Så här hittar du även konkreta övningar och diskussionsfrågor som har knyter an till elevernas vardag med utgångspunkt i det berättelsen tar upp: mobbing, utanförskap och kamratskap.

Läsförståelse

Exempel på läsförståelsestrategier kan vara att förutspå handlingen, utreda nya ord och uttryck, ställa frågor till texten, klargöra otydligheter och sammanfatta textinnehåll. Men kom ihåg, det är textens innehåll som är det viktiga, inte själva strategin. Fokus ska ligga på textens innehåll.

Textkopplingar är också ett utvecklande arbetssätt för att göra texten tydlig för eleverna. Under läsningen stannar man upp och jämför texten med andra liknande texter – text till text-koppling, jämför texten med egna erfarenheter – text till mig själv-koppling, jämför texten med världen utanför – text till världen-koppling.

Det är du som pedagog som introducerar och modellerar. Ett exempel på att modellera kan vara att ”tänka högt”, att berätta för eleverna hur Du tänker och känner när ni läser en text. Lärare och klass har en dialog om textens innehåll. Textsamtalen ska vara strukturerade och tydliga, alla ska kunna delta på sin nivå.

Läs högt och läs i par, diskutera och reflektera tillsammans! Vikten av gemensam läsning och högläsning kan inte nog betonas. Genom de gemensamma läsoplevelsena får eleverna verktyg som de sedan kan använda i det egna läsandet.

Alla övningar i handledningen delas in i vad man kan göra före läsningen, under läsningen och efter läsningen. Läsförståelsefrågorna är indelade i:

På raderna – svaret står i texten.

Mellan raderna – här handlar det om att kunna dra egna slutsatser och läsa ”mellan raderna”.

Bortom raderna – här tänker man själv vidare och reflekterar över texten.

Läsförståelseövningar hittar du under varje kapitel.

Före läsningen

- Titta tillsammans på bokens omslag. Titta på bilden, läs titeln. Vad tror ni boken kommer att handla om? Be eleverna att motivera sina svar, t. ex. genom att du modellerar och motiverar varför du tycker och tror så eller så eller fråga ”Varför tror du det?” ”Hur tänker du nu?”
- Vad betyder ”handbok”? (Är det en bok om händer?) Ge exempel på andra handböcker. Känner eleverna till några?
- På omslaget står det två namn: Elias och Agnes Våhlund. Varför står de namnen här? Vilka är de? Mer info om Elias och Agnes hittar du på <http://www.rabensjogren.se/forfattare/Forfattare/> och <http://www.rabensjogren.se/forfattare/Illustrator/>
- Inför prologen: Vad är en prolog? Vad berättar prologen?
- Inför epilogen: Vad är en epilog? På vilket sätt skiljer den sig mot de övriga kapitlen?
- Förbered läsningen inför varje kapitel genom att gå igenom svåra ord och uttryck – se nedan under respektive titel.

Under läsningen

- Gör textkopplingar. Vid högläsning, stanna upp vid lämpliga tillfällen och gör kopplingar till:
- Andra texter: Påminner det här om något annat vi läst? Berättelser om barn som mobbas, tuffa tjejer (Pippi Långstrump), bli någon annan, superhjältar, serier
- Elevernas egna erfarenheter: Vad känner vi igen från t. ex. miljöer som skolan, skolgården, bibliotek, mobbing, utanförskap
- Världen utanför: Vad får berättelsen oss att tänka på om världen utanför? Läser barnen självständigt, arbeta på samma sätt och diskutera t. ex. efter varje kapitel eller ett stycke i kapitlet som du förutbestämt.
- Be eleverna stanna upp i sin läsning om det är något de inte förstår och fråga dig eller en kompis.

- Be eleverna ringa in (alternativt skriva dem eller räcka upp handen för att fråga) ord som är svåra att läsa eller förstå och diskutera dem allt eftersom.
- Be eleverna att pröva läsa om en mening eller ett stycke de inte förstod.

Efter läsningen

- Låt eleverna svara på läsförståelsefrågorna, se nedan. Låt eleverna formulera egna frågor. Diskutera frågor och svar tillsammans. Många av de öppna frågorna har inga givna svar utan finns där för att väcka tankar och göra reflektioner ihop i klassen och leder också till fortsatta diskussioner. Vid de frågor som passar extra bra att samtala kring och diskutera finns en **röd textrad**. Använd er gärna av EPA-metoden, se nedan.
- Låt eleverna sammanfatta texten. Prata tillsammans om hur den började, vad som hände sedan och hur den slutade. Detta kan vara ett enskilt kapitel, men även hela boken när ni läst klart.

Berättelsen

Vargen kommer är den fjärde delen i Handbok för superhjältar. Rosenhills borgmästare är kidnappad av vargarnas ledare Wolfgang. För att släppa borgmästaren vill den hemska skurken ha Paul Ponsongby-Jones berömda myntsamling i utbyte, men det räcker inte. Wolfgang vill dessutom ha Röda Masken. Lisa har aldrig haft en så stor och farlig uppgift att lösa, men hon får hjälp från oväntad håll ...

Tema

Superhjältar, vänskap, samarbete, förlåtelse, tillsammans blir man starka, att tro på sig själv, äventyr

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

KAPITEL 1 – kidnappats, överlämnar mig, undre världen, lätt som en plätt, gas, prata i munnen på varandra, bura in

KAPITEL 2 – karatebälte, kostym

KAPITEL 3 – ansträngning, volt, sjönk hon som en sten

KAPITEL 4 – besten, krossa mig, hjältedåd, vaka över, vattentornet

KAPITEL 5 – patrullerade, vandrade ljuset, riktades, frita, släpade sig lektionerna fram

KAPITEL 6 – trodde knappt sina ögon, identitet, högtidligt, göra mer skada än nytta, spände ögonen i, så arg att han kokade, förstenad

KAPITEL 7 – göra slut på henne, se det läskiga i vitögat, hade ingen tanke på

KAPITEL 8 – spärra av torget, krismöte, kupade

KAPITEL 9 – improvisera, avtryckaren

KAPITEL 10 – fontänen, teaterbalkongen, höjdrädda, var de en enkel match, hindras

KAPITEL 11 – en vind svepte in, i nöd, tiden saktade in

EPILOG – mirakel, en klant, imponerande

LISA, MAX OCH ROBERTS ANTECKNINGAR – faktum, adrenalin, frigörs, endorfin

Läsförståelsefrågor

PROLOG

”När du är mest rädd för verkligen händer, har du ingenting att vara rädd för längre.”

Diskutera tillsammans både före och efter läsning av boken. Vad menas med citatet? Kan eleverna ge egna exempel? Blev det tydligare efter att ha läst berättelsen?

KAPITEL 1

Vad kräver kidnapparna i utbyte för att släppa borgmästaren? (på raderna)

Varför vill inte Lisa att Max pratar högt om sin ledtråd? (mellan raderna)

Varför blir Robert så arg när de andra barnen tror att det är enkelt för

Röda Masken att rädda borgmästaren från kidnapparen? (på raderna)

Hur tror du att Lisa känner när Robert säger att Röda Masken nog känner sig ensam? (mellan raderna) **Diskutera tillsammans.**

Varför tycker Robert och Nick att det är konstigt att Lisa och Max verkar ha blivit kompisar? (mellan raderna)

KAPITEL 2

Vad menar Lisa med, att bara för att de säger till mormor att Max är hennes kompis så betyder det inte att han är det? (mellan raderna)

Tycker du att det var rätt av Lisa att skratta åt Max och hans

”superhjältekläder”? Hur skulle du känt om du var Max? Hur skulle du gjort om du var Lisa? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

Hur kommer det sig att mormor inte känner igen Lisa som superhjälte, fast det är hon själv som har sytt dräkten? (på raderna)

Vad tror du – kommer mormor någonsin upptäcka vem som är Röda Maken? (bortom raderna)

KAPITEL 3

Varför tycker Max att den gamla tågstationen är ett bra ställe att träna på? (på raderna)

Hur gör Lisa när hon puffar? (på raderna)

Lisa känner sig inte nöjd med sin superkraft puff-och-iväg. Varför då? (på raderna)

Varför känns det som om Lisa får svårt att andas och får en klump i magen när hon tänker på sin superkraft puff-och-iväg? (mellan raderna)

Diskutera tillsammans.

Har du känt det som om du fått en klump i magen någon gång? Vad hände? (bortom raderna)

KAPITEL 4

Varför tror inte Lisa att hon och Max kommer att klara att rädda borgmästaren från vargarna? (på raderna)

Berätta vad Max ser när han spanar ut över staden. (på raderna)
Vad är det som gör att Lisa och Max tycker att motorcykeln känns misstänksam? (mellan raderna)

Tänk att du flyger på natten tillsammans med Max och Lisa över Rosenhill. Vad ser du? Tänk dig att du flyger över din stad/ort. Vad ser du då? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

KAPITEL 5

Varför ryser Lisa och Max när de tittar ner mot vattentornet? (på raderna)
Varför skojar Max om vilka skor han ska ha på sig när han ska spela borgmästare? (mellan raderna)

Varför tycker Lisa och Max att skoldagen går så långsamt? (mellan raderna)
Har du känt så någon gång, att en dag kan gå långsammare än alla andra dagar? Vad var det för speciellt med den dagen? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

Vem eller vilka tror du att Lisa och Max fått sällskap av? (mellan raderna)

KAPITEL 6

Hur visste Robert och Nick att Lisa och Max var i den gamla tågstationen? (på raderna)

Varför säger Lisa att hon aldrig någonsin skulle kunna lita på Robert och Nick och att hon aldrig skulle be dem om hjälp? (mellan raderna)

Nick blir så arg att det känns som om han kokar. Har du blivit så arg någon gång? Vad hände? (bortom raderna)

Hur kommer det sig att Robert och Nick blir osams? (på raderna) Varför reagerar de så olika tror du? (mellan raderna) **Diskutera tillsammans.**

KAPITEL 7

Varför tar Wolfgang mormor till fånga i Lisas dröm? (på raderna)

Lisa läser om rädsla i Handbok för Superhjältar. Hon förstår inte riktigt vad som menas med att man ska möta rädslan. Förstår du vad det kan betyda? Och varför det ska vara bra? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

Varför har Nick svårt att sova på natten? (mellan raderna)

Hur tror du att Nick tänker försöka rädda borgmästaren? Hur skulle du ha gjort och tänkt om du var Nick? (bortom raderna)

KAPITEL 8

Vad kräver Wolfgang för att släpa borgmästaren och Nick? (på raderna)

Vad är det som gör att Lisa och Max bestämmer sig för att samarbeta med Robert? (mellan raderna)

Hur kommer det sig att Olga och Oskar först nu visar att de förstår och kan prata med Lisa? (på raderna)

Fundera vidare kring vikten av att samarbeta, och om att förlåta varandra. Lisa har varit rädd för killarna, nu gör de en gemensam plan. Kan man bara glömma vad som hänt och bli kompisar? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

KAPITEL 9

Hur förbereder sig alla för att rädda borgmästaren? (på raderna)

Hur kan Lisa låta så säker på rösten när hon möter Wolfgang på Stortorget? Egentligen är hon ju jätterädd. (mellan raderna) **Diskutera tillsammans.**

Vad ligger i säcken istället för myntsamlingen? (på raderna)

Vad innehåller och hur fungerar Lisas och Max färgbomber? (på raderna)

KAPITEL 10

Vad menar Lisa när hon säger till Oskar och Olga att ”en dag kommer de skriva böcker om oss”? (mellan raderna)

Hur räddar Robert Lisa från vargen som siktar på henne? (på raderna)

Varför är borgmästaren så rädd när Olga ska befria henne? (på raderna)

Vart tror du att Rebecka tagit vägen? Kommer hon undan? (bortom raderna)

KAPITEL 11

Robert och Nick riskerar sina egna liv när de försöker rädda Max ur nätet. Det är stor skillnad på killarna nu mot förr då de var mobbare. Varför har de förändrats tror du? Kan de som varit så fega och taskiga förändras och vad behövs för att de ska bli schysta? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

Vad är det som ”faller på plats” för Lisa när hon ska försöka att stoppa Wolfgang? (mellan raderna)

EPILOG

På vilka sätt menar Lisa att Max, Robert och Nick också är hjältar? (på raderna)

Varför är det första gången någonsin som Lisa er fram emot att möta killarna nästa dag i skolan? (mellan raderna)

Skrivuppgifter

KAPITEL 4

Max har skrivit ner alla hjältedåd som Röda Masken har gjort. Han har gjort listor efter svårighetsgrad och satt poäng. Använd alla fyra delarna i Handbok för superhjältar och skriv Max lista tillsammans. Alla kommer förstås inte tycka lika när det gäller poängsättningen, prata om varför. Inget är ju rätt eller fel.

KAPITEL 8

Polischefen Erik blir intervjuad på tv. Skriv egna intervjufrågor. Vad skulle du vilja fråga Erik om? Vad vill de som ser intervjun på tv ha reda på?

LISA, MAX OCH ROBERTS ANTECKNINGAR

Tita på tidsschemat som Lisa, Max och Rober gjort när de planerat för fritagningen av borgmästaren. Skriv egna tidsscheman. Det kan vara allt från hur elevernas morgonrutiner ser ut från att de vaknar fram till skolan börjar, till att planera en lektion eller en rastaktivitet.

EPILOG

Utveckla övningen från kapitel 8 och skriv intervjufrågor att ställa till Lisa och killarna.

Bilduppgift

Vid varje kapitelstart finns en skissliknande illustration. Prata om dessa. Kan det vara illustratörens skiss innan hon tecknade bilderna? Varför ligger skisserna där? Har de något att göra med handlingen i det följande kapitlet? Skissa och rita egna superhjältar! De behöver inte se ut som Lisa utan låt eleverna fritt fantisera!

Till dig med elever som kommer från krigshärjade länder

I Vargen kommer förekommer flera ord, uttryck och händelser som kan skrämra barn som upplevt flykt och krig: bomber, bombbälten, gas, vapen, armé, patruller, rökgranater. Läs alltid texten själv innan ni läser tillsammans så att du är förberedd och kan ta upp känsliga och svåra frågor.

Länkar

Du kan läsa mer om Handbok för superhjältar på hemsidan:

<https://handbokforsuperhjaltar.se/>

BRIS:

<https://www.bris.se/>

Rädda Barnen:

<https://www.raddabarnen.se/>